

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Ziółka

Sędziowie: SSO Bożena Ziółkowska

SSO Hanna Bartkowiak (spr.)

Protokolant: staż. M. W.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Marzanny Woltmann-Frankowskiej

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2014 r.

sprawy skazanego **M. M.**

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Szamotułach

z dnia 21 maja 2014 r. sygn. akt II K 1453/13

1. Na podstawie art. 105 § 1 i 2 kk prostuje oczywistą omyłkę pisarską zaistniałą w pkt VIII zaskarżonego wyroku poprzez zastąpienie przywołanej kwalifikacji prawnej przestępstwa „z art. 178a § 1 i 4 kk i art. 244 kk w zw. z art. 11 § 2 kk” kwalifikacją „z art. 178a § 1 i 4 kk”.
2. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając wniesioną apelację za oczywiście bezzasadną.
3. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. A. kwotę 147,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.
4. Zwalnia skazanego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

H. B. M. B. Z.

UZASADNIENIE

W dniu 11 grudnia 2013 r. (data wpływu pisma do Sądu Rejonowego w Szamotułach) skazany **M. M.** zwrócił się z wnioskiem o wydanie wyroku łącznego i wymierzenie kary łącznej.

Sąd Rejonowy w Szamotułach, orzekając w dniu 21 maja 2014 r. wyrokiem łącznym w postępowaniu prowadzonym pod sygn. akt II K 1453/13, stwierdził, że **M. M.** został skazany następującymi wyrokami:

- I. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 23 września 2004 r., w sprawie II K 1016/04, za przestępstwo z art. 178a § 1 kk, popełnione w dniu 6 lipca 2004 r., na karę 5 miesięcy ograniczenia wolności, a ponadto orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat;
- II. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 19 kwietnia 2005 r., w sprawie II K 246/05, za przestępstwo z art. 289 § 2 kk, popełnione w dnia 4 grudnia 2004 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz za przestępstwo z art. 244 kk, popełnione w dnia 4 grudnia 2004 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności i orzeczono karę łączną

1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 3 lat tytułem próby (postanowieniem Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 27 września 2007 r. w sprawie o sygn. akt II Ko 1127/07 zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności);

III. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 17 kwietnia 2007 r., w sprawie II K 1826/06, za przestępstwo z art. 158 § 1 kk, popełnione w dniu 3 sierpnia 2006 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 2 lat tytułem próby (postanowieniem Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 25 sierpnia 2008 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności);

IV. Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 18 stycznia 2010 r., w sprawie II K 677/09, za przestępstwa z art. 178a § 1 kk, popełnione w dniach 14 oraz 15 listopada 2009 r., na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 5 lat tytułem próby, ponadto orzeczono karę grzywny w wysokości 120 stawek dziennych, każda po 10 złotych oraz środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 4 lat (postanowieniem Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 3 listopada 2011 r. w sprawie o sygn. akt II Ko 1712/11 zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności);

V. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 13 lipca 2011 r., w sprawie II K 353/11, za przestępstwa z art. 178a § 1 i 4 kk i art. 244 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i art. 11 § 2 kk, popełnione w dniach 7 i 13 lutego 2011 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności, a ponadto orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat;

VI. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 8 września 2011 r., w sprawie II K 657/11, za przestępstwa z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, popełnione w dniu 13 lutego 2011 r., za które orzeczono karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz z art. 288 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk za które orzeczono karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, po czym wymierzono karę łączną 1 roku pozbawienia wolności;

VII. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 22 września 2011 r., w sprawie II K 827/11 za przestępstwo z art. 279 § 1 kk popełnione w dniu 4 maja 2011 r., na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres 4 lat tytułem próby, a ponadto orzeczono karę grzywny w wysokości 60 stawek dziennych, każda po 15 zł (postanowieniem Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt. II Ko 768/12 zarządzono wykonanie orzeczonej kary);

VIII. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 21 października 2011 r., w sprawie II K 1147/11, za przestępstwo z art. 178a § 1 i 4 kk i art. 244 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, popełnione w dniu 7 czerwca 2011 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, a ponadto orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat;

IX. Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 14 grudnia 2011 r., w sprawie III K 568/11 za przestępstwo z art. 280 § 1 kk popełnione w dniu 4 sierpnia 2011 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności;

X. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 4 kwietnia 2012 r., w sprawie II K 1596/11, za przestępstwa z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełnione w dniach 22/23 lipca 2011 r. oraz 9 sierpnia 2011 r. na kary 1 roku za każde przestępstwo oraz orzeczono karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności pozbawienia wolności.

W oparciu o tak poczynione ustalenia Sąd Rejonowy orzekł następująco:

1. Na podstawie art. 90 § 2 kk w zw. z art. 85 kk, art. 86 § 1 kk i art. 91 § 2 kk połączył skazanemu środki karne w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczone w sprawach opisanych wyżej w punktach V oraz VIII i wymierzył mu łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat.

2. Na podstawie art. 577 kpk na poczet orzeczonego łącznego zakazu zaliczył okres wykonywania tego środka w sprawie Sądu Rejonowego w Szamotułach II K 353/11 od dnia 21 lipca 2011 r., z tym zastrzeżeniem, że w okresie wykonywania kar pozbawienia wolności okres ten nie biegnie.

3. Na podstawie art. 17 § 1 pkt. 7 kpk i art. 572 kpk umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

4. Na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 kpk i § 14 ust. 5 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. A. kwotę 147,60 zł tytułem nieopłaconej obrony z urzędu udzielonej skazanemu.

5. Na podstawie zaś art. 624 § 1 kpk i art. 632 pkt 2 kpk, kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżył skazany M. M. .

Zarzucił temu orzeczeniu obrazę prawa materialnego, to jest art. 85 i 86 kk, poprzez uznanie, że nie zachodzą okoliczności uzasadniające wydanie wyroku łącznego w oparciu o wskazane orzeczenia sądów rejonowych.

Podnosząc tak, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku łącznego poprzez wymierzenie mu kary łącznej w oparciu o orzeczone dotąd kary pozbawienia wolności, ewentualnie o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie apelacyjnej obrońca skazanego poparł apelację własną skazanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była oczywiście bezzasadna i z tego względu nie zasługiwała ona na uwzględnienie. Zainicjowanie postępowania apelacyjnego umożliwiło jedynie skorygowanie oczywistej omyłki pisarskiej dostrzeżonej w zaskarżonym wyroku.

Na wstępie należy bowiem zaznaczyć, że w pkt VIII części wstępnej orzeczenia Sąd I instancji dopuścił się błędu w opisie kwalifikacji prawnej przestępstwa przypisanego M. M. w sprawie Sądu Rejonowego w Szamotułach o sygn. akt II K 1147/11. Mianowicie wskazał wadliwie, że w tamtym postępowaniu skazany został uznany za winnego przestępstwa „z art. 178a § 1 i 4 kk i art. 244 kk w zw. z art. 11 § 2 kk”. Błąd miał charakter oczywistej omyłki pisarskiej, gdyż z załączonego do akt przedmiotowej sprawy odpisu wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 21 października 2011 r. w sprawie o sygn. II K 1147/11, wynika niewątpliwie, że przypisano mu sprawstwo przestępstwa „z art. 178a § 1 i 4 kk” (por. k. 18).

Zgodnie z art. 105 § 1 kpk oczywiste omyłki pisarskie w orzeczeniu można sprostować w każdym czasie. Wobec tego, na podstawie art. 105 § 2 kpk, Sąd odwoławczy sprostował z urzędu orzeczenie pierwszoinstancyjne, uznawszy, że w tym wypadku nie była wymagana zmiana zaskarżonego wyroku w trybie art. 437 kpk.

Przystępując natomiast do omówienia kwestii zasadności zarzutu apelującego, przypomnieć można, że cechą oczywistej bezzasadności (art. 457 § 2 kpk) przypisuje się środkowi odwoławczemu, jeśli już na pierwszy rzut oka, bez konieczności dogłębnej analizy podniesionych zarzutów, można zauważyć, że wskazane na ich poparcie argumenty nie są trafne. W świetle twierdzeń apelującego trudno bowiem dostrzec by w zaskarżonym orzeczeniu występowały uchybienia określone w art. 438 kpk czy art. 439 kpk, bądź zachodziła przesłanka z art. 440 kpk. Apelacją oczywiście bezzasadną jest więc taka, której bezpodstawność wynika z samej jej treści i co powoduje, że uwzględniona być ona nie może (por. wyrok SA w Krakowie z 28 lutego 2007r., II AKa 26/07, KZS 2007/4/38).

Zdaniem Sądu Okręgowego z taką kwalifikowaną postacią bezzasadności środka odwoławczego mieliśmy do czynienia w niniejszej sprawie. W świetle przedstawionej przez apelującego argumentacji nie ujawniły się bowiem jakiegokolwiek podstawy do podważenia trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Skarżący wywodził, że Sąd niższej instancji naruszył art. 85 i 86 kk. Podniósł zatem zarzut obrazy przepisów prawa materialnego (art. 438 pkt 1 kpk). Przypomnieć należy, że tego typu zarzut może obejmować naruszenie każdej dziedziny prawa materialnego, która była stosowana przez organ orzekający. Sama zaś obraza polegać może na błędnej wykładni przepisu, zastosowaniu nieodpowiedniego przepisu lub zastosowaniu go w niewłaściwy sposób, zastosowaniu danego przepisu, mimo zakazu określonego rozstrzygnięcia, lub niezastosowaniu normy, której stosowanie było obowiązkowe (por. kom. do 438 [w:] T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Zakamycze 2003).

Analiza argumentacji przywołanej w środku odwoławczym doprowadziła jednak do wniosku, że jej autor nie zawarł w niej twierdzeń, które ukazywałyby fakt naruszenia przez Sąd niższej instancji przepisów prawa materialnego. Apelujący dokonał wyłącznie ogólnej prezentacji założeń, które kształtują instytucję wyroku łącznego oraz określają wymiar kary łącznej, a następnie wskazał, że w jego życiu – od czasu wydania poprzedniego wyroku łącznego – zaszły poważne zmiany. To jest poprawiło się jego postępowanie, ukończył zajęcia terapeutyczne, był często regulaminowo nagradzany przez kierownictwo zakładu karnego i jak dotąd przebywając w jednostce penitencjarnej nie był dyscyplinarnie karany.

Lektura twierdzeń skarżącego prowadzi do wniosku, że rzeczywistym celem ich autora było wywiedzenie zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych. Błędu, który polegać miał na nieuwzględnieniu pewnych wydarzeń, które zaistniały w życiu skazanego po wydaniu względem niego wyroku łącznego w 2013 roku.

Odczytawszy rzeczywiste intencje skarżącego, podnieść należy, że opierają się one na błędnym rozumieniu istoty kary łącznej oraz przesłanek, które wywołują konieczność wydania nowego wyroku łącznego.

Przypomnieć zatem trzeba, że możliwość wydania nowego wyroku łącznego zachodzi tylko wówczas, gdy traci swą moc wcześniejszy wyrok łączny. Przepis art. 575 § 1 kpk stanowi zaś, że wyrok łączny traci moc z mocy samego prawa:

a) gdy po jego wydaniu zachodzi potrzeba wydania nowego wyroku łącznego, czyli gdy pojawia się kolejny wyrok w stosunku do danej osoby, spełniający warunki do połączenia orzeczonych tam kar; w tym wypadku utrata mocy prawnej następuje z chwilą wydania nowego wyroku łącznego (§ 1), oraz

b) jeżeli choć jeden wyrok objęty wyrokiem łącznym uległ uchyleniu lub zmianie (§ 2), w tym jednak także, gdy stwierdzono jego nieważność – tym razem z chwilą wprowadzenia owej zmiany, uchylenia lub stwierdzenia nieważności, przy czym przez zmianę należy rozumieć także zmiany wynikłe z zastosowania np. prawa (...), a nie tylko będące efektem nadzwyczajnych środków zaskarżenia. (por. kom. do art. 575 kpk [w:] T. Grzegorzczak, op. cit.)

Podkreślić przy tym trzeba, że wydanie kolejnego wyroku łącznego nigdy nie może służyć „naprawieniu” sytuacji prawnej skazanego. Wyrokowi łącznemu bezspornie przysługuje cecha prawomocności. Traci on moc tylko wtedy, gdy ujawni się ku temu potrzeba wskazana ustawą (por. wyrok SA w Katowicach z 9 grudnia 2010 r., II AKa 395/10, LEX nr 785455).

Ustaliwszy powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że autor apelacji nie przedstawił okoliczności, które podważałyby stanowisko Sądu niższej instancji, że w sprawie zachodziły wyłącznie warunki do łączenia środków karnych, tj. zakazów prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Notabene te oto środki karne należało łączyć już przy wydawaniu wyroku łącznego w sprawie o sygn. II 1265/12. Najprawdopodobniej przez przeoczenie tak się nie stało i w niniejszym postępowaniu Sąd Rejonowy postanowił uzupełnić orzeczenie o karze łącznej. Sąd odwoławczy poddaje co prawda w wątpliwość to czy obecnie Sąd I instancji miał prawo naprawiać błąd popełniony podczas wydawania pierwszego wyroku łącznego w sprawie M. M., tym nie mniej z racji kierunku wniesionej apelacji, i tak nie miałby możliwości procesowych aby zmienić wydane rozstrzygnięcie na niekorzyść skazanego. Natomiast we wniosku skazanego o wydanie wyroku łącznego oraz w innych jego pismach procesowych, a w tym aktualnie rozpoznawanego środka odwoławczego nie zostały przedstawione żadne informacje, które ukazywałyby, iż od dnia wydania przez Sąd Rejonowy w Szamotułach wyroku łącznego z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie II K 1265/12 ujawniły się nowe

okoliczności, które zmieniałyby ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę tamtego orzeczenia co do wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności.

Przekonanie skarżącego o wadliwości zaskarżonego wyroku opierało się wyłącznie na twierdzeniu, że po wydaniu w/w wyroku łącznego doszło do zmiany w jego postawy życiowej, a zmiana ta została dostrzeżona przez kierownictwo zakładu karnego. Niestety, tego rodzaju argumentacja nie mogła wywołać spodziewanego przez apelującego efektu. Podnoszone okoliczności nie stanowią bowiem przesłanek wydania nowego wyroku łącznego.

W ocenie Sądu Okręgowego, podstaw do zakwestionowania stanowiska Sądu I instancji nie dostarczyły również wyniki tych czynności kontrolnych, które zostały podjęte z urzędu. Analiza zaskarżonego orzeczenia dokonana przez pryzmat zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, m.in. w postaci informacji z Krajowego Rejestru Karnego, nie pozwalała na stwierdzenie, iżby w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego został pominięty jakikolwiek wyrok skazujący, spośród tych wydanych przeciwko skazanemu, ewentualnie dokonano innego rodzaju błędnego ustalenia faktycznego. Nie ukazały się też podstawy do zakwestionowania prawidłowości wyprowadzonej przez Sąd I instancji oceny prawnej stwierdzonego przezeń stanu faktycznego.

Ponieważ apelacja skarżyła wyrok w całości, w związku z art. 447 § 1 kpk, Sąd Okręgowy rozważył także prawidłowość rozstrzygnięcia o karze i zbadał ją pod kątem współmierności. Oczywiście, z uwagi na treść wyroku pierwszoinstancyjnego, ocenie podlegały tylko te okoliczności, które dotyczyły wymiaru połączonego środka karnego (por. wyrok SN z 11 lipca 2013 r., IV KK 185/13, LEX nr 1335613).

Czyniąc to, właściwym będzie przypomnienie, że w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego zarzut rażącej niewspółmierności kary (środka karnego), jako zarzut z kategorii ocen, można podnosić wówczas „gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy – gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą” (wyrok SN z 11 kwietnia 1985r. V KRN 178/85, OSNKW 1985/7-8/60). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę ocen co do jej wymiaru, ale różnice tak zasadniczej natury, że karą dotychczas wymierzoną nazwać można by niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (por. wyrok SN z 2 lutego 1995 r., II KRN 198/94, OSNKW 1995/5-6/33).

Podkreślić przy tym trzeba, że wymiar kary łącznej (łączonego środka karnego) jest działalnością racjonalną, polegającą na oznaczaniu kary odpowiednio do stopnia związku podmiotowo-przedmiotowego między zbiegającymi się realnie przestępstwami. Nie służy to ograniczeniu odpowiedzialności karnej, lecz rzeczywistemu oddaniu zawartości kryminalnej czynów, jakich dopuścił się skazany. Celem kary łącznej jest zapobieganie sytuacji, w której skazany pociągany do odpowiedzialności karnej odrębnie za każde z popełnionych przestępstw, pozostających w zbiegu realnym, znajduje się w gorszej sytuacji z perspektywy wymiaru kary, niż sprawca, który za takie przestępstwa odpowiada w jednym postępowaniu (por. wyrok SA w Krakowie z 27 marca 2013 r., II AKa 52/13, KZS 2013/6/82)

Przykładając powyższe do kontrolowanego przypadku, a ponadto uwzględniając specyfikę orzekania co do kar łącznych (łączonych środków karnych), Sąd II instancji rozważył prawidłowość rozstrzygnięcia podjętego w punkcie 1 zaskarżonego wyroku i zbadał je pod kątem współmierności. W następstwie tych działań uznał zaś, że Sąd Rejonowy poprawnie połączył ciężące na skazanym zakazy prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, a przy tym prawidłowo zastosował zasadę absorpcji. Uwzględnił przy tym wszystkie te okoliczności, które należy brać pod uwagę przy wymiarze tak łącznego środka karnego, a w tym właściwości i warunki osobiste sprawcy. Wydana w tym zakresie decyzja była praktycznie jedyną z możliwych, skoro Sąd orzekł najwyższy ze środków karnych jako łączny środek karny, a ten stanowi maksymalny dopuszczalny przez art. 43 § 1 kk okres zakazu prowadzenia pojazdów.

Wobec powyższego stwierdzić trzeba było, że w sprawie nie ujawniły się jakiegokolwiek powody do wnioskowania, że Sąd Rejonowy dopuścił się błędu przy badaniu sytuacji skazanego M. M. oraz przy wyrokowaniu.

Sąd Okręgowy w punkcie 2 utrzymał zatem zaskarżone orzeczenie w mocy, uznawszy przy tym apelację za oczywiście bezzasadną.

W punkcie 3 wyroku orzeczono o kosztach nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym. Na podstawie § 19 pkt 1 w zw. z § 14 ust. 5 oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461) zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. A. kwotę 147,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym w sprawie o wyrok łączny. Niezłożony charakter sprawy oraz uczestnictwo na jednym terminie posiedzenia uzasadniał wymiar opłaty za czynności adwokackie w wysokości stawki minimalnej.

Rozstrzygając o kosztach niniejszego postępowania, Sąd odwoławczy, w punkcie 4 na podstawie art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 624 § 1 kpk, zwolnił skazanego w całości od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, uznając, iż skazany kosztów tych nie będzie w stanie ponieść, jako że nie ma żadnego majątku i odbywa obecnie wieloletnią karę pozbawienia wolności.

H. B. M. B. Z.